

PFU

NORDLYS arbeider etter Vær Varsomplakatens regler for god presse-skikk. Pressens Faglige Utvalg (PFU) behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adresse: Prinsensgt. 1, postboks 46, sentrum, 0101 Oslo. Telefon 22 40 50 40, telefaks 22 41 19 80.

«Der tiltrængtes et blad som vil være en ærlig talsmann for smaafolks sak»

Alfred Eriksen grunnlegger av Nordlys i 1902



DETTE SKJER

■ 100 år siden Norge fikk sin første pølsevogn. Dansken «Pølse-Jonas» stod for salget, han solgte 2085 pølser i Oslo den første dagen.



■ Det er 50 år siden loven om uføretrygd ble vedtatt.

Alltingen på Island møtes for å drøfte situasjonen etter at presidenten nektet å godkjenne Icesave-avtalen. De skal blant annet diskutere om det skal holdes folkeavstemning om saken.

■ Kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete (Sp) innleder om velferdsordninger på Styringskonferanse i Steinkjer og besøker Levanger kommune.

NETTOPP NÅ

Frykter du høy strømgregning etter kuldeperioden?



FOR 20 ÅR SIDEN

På Senja er det bare naturen selv som protesterer mot Forsvaret. Ei stor steinblokk raste ned og skadet nesten arbeiderne da tunnelen til den kommende radaren på Innhesten i Berg ble påbegynt. – Ellers har vi bare blitt godt mottatt her ute, sier anleggsleder Aud Røssbjørgen i Aker Entreprenør og prosjektleder Osvald Flakstad i FBT. Radaren til 360 millioner kroner vil være ferdig rundt 1994. Aker Entreprenør har hovedentreprisen på 40 mill.

Nordlys, 8. jan. 1990.

FOR 50 ÅR SIDEN

Som meldt er det ennå fire kommuner i Troms hvor kommunestyrene ikke har konstituert seg. Det gjelder Kvænanen, Skjervøy, Kåfjord og Tranøy. Når det gjelder Kvænanen, Kåfjord og Tranøy er sakene nå inne hos departementet til avgjørelse. Valgklagen fra Skjervøy ble først ekspedert fra fylkeskontoret i går. Fylkesfullmektig Willy Haugli sier det ikke er fylkets feil at saken er dratt ut for Skjervøyvalget.

Nordlys, 8. jan. 1960

SPAREPENGER: Du taper penger på bankkontoen, finanskrisa er avblåst og børs kursene piler oppover.

På tide å spekulere i aksjer?

PÅ DEN 3. SIDE

Bernt Arne Bertheussen
Førstelektor
Handels-
høgskolen
i Tromsø



I dag taper du på å spare i bank og det selv med renter på innskuddet. Når renta etter skatt er mindre enn prisstigninga, taper innskuddet kjøpekraft, for tida ca. 2 % i året.

Ikke så ille synes du, men over tid blir det penger av det. Har du hundre tusen kroner på konto i dag, vil kjøpekrafta kanskje bare være 70 tusen om 20 år når du trenger pengene som pensjonist.

Eiendom er vel sikkert, sikrere enn banken? I bynære strøk har hus- og hyttepriser steget jamnt og trutt siden 2. verdenskrig bare avbrutt av en dump på slutten av 80-tallet.

Og gudene skal vite at vi nordmenn har lastet opp med eiendom de siste årene. Hus i byen, hytter på fjellet, ved sjøen og etter hvert også i Syden. Mange har plassert alle spareeggene sine i eiendomskurven. Ikke lurt hvis du sklir, kurven glipper og eggene knuses slik de har gjort det i USA, England og Spania de siste åra.

I motsetning til penger i bank er eiendommer lite likvide, det er vanskelig å gjøre dem om til penger. Trenger du litt kontanter, må du selge hele hytta. Det går ikke å få tatt ut akkurat det beløpet du trenger der og da.

Aksjer?

Hvis bank og eiendom ikke duger for deg, kan løsningen ligge i aksjer. Det lave rentenivået vi har nå er boblebrus for aksjemarkedet, og innskudd styrter ut av bankene på jakt etter bedre avkastning.

Alle selskapene på Oslo Børs, og for den saks skyld på de fleste børser i verden, ligger der bare noen få tastetrykk unna. Handler du i de største børsnoterte selskapene, kommer du deg inn og ut når du selv vil. Disse aksjene er like likvide som en bankkonto.

Risiko

Men aksjer betyr risiko, av og til høy risiko. Du risikerer å tape langt mer på aksjer enn de par prosentene du taper i året på å ha penger i banken.

Det er de samme ekspertene som ikke klarte å forutse finanskrisa for vel ett år sida, som avblåser den nå. Tillitvekkende?



Det er lønnsomt å bygge opp egne porteføljer hvis du tror du evner å se klarere inn i framtida enn oss andre. Vi som ikke er synske, bør heller investere i fond.



RISIKO: Du risikerer å tape langt mer på aksjer enn de par prosentene du taper i året på å ha penger i banken, skriver Bernt Arne Bertheussen. Bildet viser børsen i Oslo.

I aksjemarkedet kan investeringsringer mangedoble seg på kort tid. Vi har flere eksempler bare det siste året.

I det delvis nordnorsk-eide lakseselskapet Grieg Seafood har kursen tatt 3-gangen. I det vesle tromsøbaserte farmasiselskapet Biotec Pharmacon, 4-doblet kursen seg. Det gjorde også den utbombede hurtigruteaksjen, en bedrift det nå blåses nytt liv i etter Trygve Hegnars nylige inntreden.

Biotec Pharmacon

Men der det er store oppsider, ligger det ofte på lur også betydelige nedsider. Eller hva skal vi si til et todagens kursfall på 90 % i Biotec Pharmacon etter at nyheten sprakk om negative testresultater for medikamentet de har utviklet for behandling av diabetessår?

Ille har det også gått ut over de lojale eierne i Hurtigruten som så kursen falle fra 68 kr vinteren 2007 til vel 1 krone i sommer, også det en formidabel kursmassakre.

Porteføljer

Læreboka sier at du bør investere i porteføljer med flere aksjer om du er opptatt av avkastning. Er det spenning du primært søker, er enkeltaksjer et alternativ som til fulle lar deg få utløp for spillgalskapen din. Det kan bli en kostbar hobby over tid.

Men du kan altså redusere risikoen ved å kjøpe flere aksjer og ikke satse alt på ett kort. Skulle én falle, vil en annen kunne stige og nulle ut kursfallet til den første. Avkastninga til porteføljer svinger mindre, risikoen er altså lavere.

Indeksfond

Det er lønnsomt å bygge opp egne porteføljer hvis du tror du evner å se klarere inn i framtida enn oss andre.

Vi som ikke er synske, bør heller investere i fond. Et fond er en ferdig sammenskrudde portefølje. Billigst er det å investere i indeksfond. Dette er fond som til enhver tid spiller kursutviklinga til aksjene på en børs. I slike passive fond gjøres jobben av datamaskiner. Aktivt forvaltede fond styres av overbetalte finansfolk som forsøker å slå indeksene. Men dette klarer de bare sjelden når vi tar hensyn til gebyrer. Hvorfor da betale dyrt for noe som du kan få kjøpt billig?

Samfunnsnyttig?

Bidrar aksjemarkedet med noe godt til fellesskapet?

En bedrift må investere for å kunne vokse og skape arbeidsplasser. Penger til investeringer, finansiering, kan skaffes på to måter: egenkapital eller lån. Også egenkapital kan skaffes på to vis, via bedriftens overskudd eller så kan eierne skyte inn mer penger etter behov.

En bedrift kan ikke finansiere alt med gjeld. Banken vil nekte å ta på seg hele risikoen. For å bidra med lån vil banken derfor også kreve egenkapital. Eierne må ta sin del av risikoen. Tjener bedriften for lite til å dekke sin andel, må den be eierne om mer penger.

Og nå er vi ved sakens kjerne: aksjemarkedet er et verktøy som skaffer egenkapital til bedriftene. I en økonomi med private bedrifter har derfor aksjemarkedet en samfunnsnyttig funksjon.

Som spekulant bidrar du til at dette markedet fungerer. Det er et politisk spørsmål om vi i det hele tatt trenger private bedrifter i Norge. I ett av våre naboland var det bare statlige bedrifter i mer enn 70 år. Erfaringene var ikke udelt positive.